

เนื้อหาสาระสำคัญของการดำเนินโครงการนี้ คือ การศึกษา วิจัย รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนแม่บทการจัดการอุทยานแห่งชาติสิรินาถ ซึ่งดำเนินการโดยคณะผู้ศึกษาหลักจากหลากหลายสาขาวิชาในภาควิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และผู้เชี่ยวชาญพิเศษแต่ละสาขาจากสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย และหน่วยงานของรัฐ ที่ได้เชิญมาเพื่อร่วมศึกษาข้อมูล และจัดทำแผนแม่บท คณะผู้ศึกษา ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานโดยเรียงเรียงไว้ดังนี้ คือ

บทที่ 1 เกี่ยวกับการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติทางทะเล และอุทยานแห่งชาติสิรินาถ แผนนโยบาย และกฎระเบียบด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยทำการศึกษา รวบรวมแผน นโยบาย และกฎของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ เช่น นโยบายและแผนงานของกรมป่าไม้ ส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล แผนพัฒนาการท่องเที่ยว และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แผนงานพัฒนาจังหวัดภูเก็ต และแผนงานในระดับตำบล

บทที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ประโยชน์ต่างๆ ภายในเขตอุทยานฯ และรอบอุทยานฯ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพได้ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารที่มีอยู่ และทำการเดินสำรวจ เพื่อตรวจสอบสภาพของทรัพยากรธรณี และจัดทำแผนที่ที่ได้รับการปรับแก้จากการสำรวจภาคสนาม รวบรวมข้อมูลอุทกนิยามวิทยา จากสถานีตรวจวัด สนามบิน จ. ภูเก็ต ตั้งแต่ปี 2495 ถึง ปี 2542 เพื่อนำมาแสดงสถิติของสภาพลมฟ้าอากาศในบริเวณอุทยานฯ และนำข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอัตราการระเหยมาใช้ในการคาดการณ์ช่วงเวลาที่ประสบปัญหา น้ำ และฤดูท่องเที่ยวที่เหมาะสม มีความปลอดภัยสำหรับผู้มาท่องเที่ยวทางทะเล

ด้านสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ ได้ทำการศึกษาศัตรูป่าไม้ตามแผนการดำเนินงาน คือ โครงสร้างสังคมป่า และคุณภาพเนื้อไม้ บริเวณเขาไศครุ และเขาเมือง ซึ่งเป็นตัวแทนของป่าบกศึกษาโครงสร้างสังคมป่าบริเวณหลังที่ทำการอุทยานฯ และบริเวณหาดทรายแก้ว ซึ่งเป็นตัวแทนของป่าชายหาด และศึกษาโครงสร้างสังคมป่าบริเวณท่าฉัตรไชย ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลน และทำการ

สำรวจชนิดของนกที่อยู่อาศัยในบริเวณอุทยานฯ โดยทำการศึกษา 2 ครั้ง ในช่วงเดือนตุลาคม และ ธันวาคม 2542

เนื้อหาเกี่ยวกับระบบนิเวศทางทะเลประกอบไปด้วยข้อมูลชนิดของพืช และสัตว์น้ำที่พบในบริเวณพรุบริเวณอ่าวทุ่งหญ้า สัตว์น้ำบริเวณหาดทราย แนวหญ้าทะเล และซากปะการังบริเวณแหลมไสครู สำรวจและรวบรวมชนิดของจักจั่นทะเลบริเวณหาดไม้ขาว สำรวจข้อมูลประวัติการเข้ามาวางไข่ของเต่าทะเล และเก็บรวบรวมสัตว์น้ำที่พบในบริเวณป่าชายเลนท่าฉัตรไชย

ในการสำรวจปะการังโดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศ ปี 2542 เพื่อกำหนดจุดสำรวจอย่างละเอียด และได้จัดทำแผนที่แสดงสภาพความสมบูรณ์ของแนวปะการังในแต่ละบริเวณ ผลการค้นพบที่สำคัญ คือ คณะสำรวจได้พบแนวปะการังที่มีลักษณะคล้าย barrier reef อยู่ใต้น้ำเป็นระยะทางยาวขนานกับหาดไม้ขาว ซึ่งยังไม่เคยมีประวัติการศึกษาในรายงานทางวิชาการมาก่อน จัดว่าเป็นแนวปะการังที่ตกสำรวจ และเป็นแนวปะการังที่มีสภาพสมบูรณ์ ที่ทางอุทยานฯ จะต้องดำเนินการศึกษาเพิ่มเติม และดำเนินการปกป้องโดยด่วน

บทที่ 3 เกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ และสืบค้นข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลสาคร ตำบลไม้ขาว และตำบลเชิงทะเล ตลอดจนข้อมูลจากสำนักงานจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ และเอกสารจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสอบถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำท้องถิ่น กลุ่มอนุรักษ์ ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่อุทยานฯ ข้อมูลดังกล่าวได้นำมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนซึ่งอยู่ในเล่มแผนการจัดการฯ

บทที่ 4 ได้รวบรวมสถานภาพด้านการท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในด้านต่างๆ ปริมาณนักท่องเที่ยว และทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมทั่วไปของอุทยานฯ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ข้อมูลเหล่านี้ได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนข้อมูลเพื่อการปรับปรุงอุทยานฯ ด้านการท่องเที่ยว

บทที่ 5 ประกอบไปด้วย กลไกการบริหารงานอุทยานแห่งชาติสิรินาถที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น แผนการแบ่งเขตที่มีอยู่ในปัจจุบัน อัตราค่าสิ่งรายได้ต่างๆ ข้อมูลเหล่านี้ได้ถูกวิเคราะห์เพื่อกำหนดความต้องการในด้านบุคลากรให้พอเพียงกับปริมาณงานที่มีอยู่

บทที่ 6 ได้รวบรวมรายการครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนถึงสภาพของครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้างในปัจจุบัน พบว่าอาคารที่พักของอุทยานฯหลายหลังอยู่ในสภาพชำรุดจะต้องดำเนินการซ่อมแซมโดยด่วน

บทที่ 7 เป็นหัวข้อที่สำคัญที่สุดเรื่องหนึ่งของอุทยานแห่งชาติสิรินาถ คือ สภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเขตอุทยานฯ ซึ่งพบว่ามีความสำคัญ คือ การประกอบกิจการร้านค้า และทับบอน ในบริเวณหาดในยาง ซึ่งที่ผ่านมาเข้าใจว่าอยู่ในเขตอุทยานฯ แต่จากการศึกษาขอบเขตอุทยานฯ ตามแผนที่ท้ายประกาศพบว่า บริเวณที่เป็นร้านค้าและทับบอนส่วนใหญ่จะอยู่นอกเขตอุทยานฯ ในขณะที่

บริเวณหาดไม้ขาวมีเครื่องปัมน้ำเพื่อประกอบกิจการเพาะปลูก ที่ต่อท่อผ่านหาดไม้ขาว สำหรับ บริเวณเขาไศครู และเขาเมือง ได้ทำการศึกษาภาพถ่ายทางอากาศ ซึ่งถ่ายไว้เมื่อเดือนมกราคม ปี 2542 และเดินสำรวจตรวจเช็คสภาพการถือครองพื้นที่ และสอบถามประชาชนที่อยู่อาศัยภายในแนว เขตอุทยานฯ และติดกับเขตอุทยานฯ พบว่ามีการถือครองพื้นที่โดยประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งใน บริเวณที่มีสภาพป่าสมบูรณ์ เลื่อมไทร และสวน ในทางตอนเหนือสุดของอุทยานฯ บริเวณหาด ทวายแก้ว ได้สำรวจตำแหน่งที่ตั้ง และจำนวนของร้านค้าอาหาร

คณะผู้ศึกษาพบว่าปัญหาที่สำคัญของการจัดทำแผนแม่บทฉบับนี้ คือ

1. ฤดูมรสุม ซึ่งมีสภาพคลื่นลมแรง และมีฝนตกหนัก ทำให้ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลภาค สนามได้สะดวก การศึกษาข้อมูลทรัพยากรได้ดำเนินการอย่างจริงจังในเดือนตุลาคม และเดือน ธันวาคม 2542 ซึ่งเป็นช่วงคลื่นลมสงบ
2. ไม่สามารถหาแนวเขตที่ชัดเจนของอุทยานฯได้ ทั้งนี้เมื่อใช้แผนที่ 1 : 50,000 มาลงรายละเอียด ขอบเขตอุทยานฯตามพระราชกฤษฎีกาประกาศจัดตั้งอุทยานฯ ปรากฏว่า มีปัญหาในการซ้อนทับพื้นที่ของเอกชน และการบุกรุกของชุมชน ทำให้คณะผู้ศึกษามีปัญหาในการกำหนดพื้นที่ที่จะทำการสำรวจทรัพยากร
3. ปัญหาการถือครองพื้นที่บริเวณเขาไศครู และเขาเมือง ทั้งนี้บริเวณดังกล่าวมีชาวบ้านอ้างกรรมสิทธิ์เป็นส่วนใหญ่ มีสภาพเป็นสวนยาง ทั้งที่อยู่ในสภาพรก และสภาพที่มีชาวบ้านเข้าไปกรีดยางอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ บางบริเวณที่มีสภาพป่าธรรมชาติ ก็ปรากฏมีการปักรั้วลวดหนามด้วย และยังพบการปลูกยางต้นเล็กๆ ในบริเวณป่าธรรมชาติ เพื่อรอให้ต้นยางโตขึ้นมาแล้วอ้างสิทธิ์การใช้ประโยชน์ ปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษาไม่สามารถกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมตามสภาพของพื้นที่ที่เป็นอยู่ได้ เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้จะต้องได้รับการตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ให้เรียบร้อยเสียก่อน
4. คณะผู้ศึกษาพยายามหาข้อมูลการถือครองที่ดินภายในแนวเขตอุทยานฯ จากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่สามารถสืบค้นข้อมูลเหล่านี้ได้ ป่าไม้จังหวัดภูเก็ต ได้ทำการสำรวจการถือครองที่ดินในเขตอุทยานฯแล้ว ทางคณะผู้ศึกษา ได้ติดตามข้อมูลนี้มาประกอบการจัดทำแผน แต่พบว่าข้อมูลดังกล่าวยังไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงนัก เนื่องจากมีหลายพื้นที่ที่ผู้ศึกษาทราบว่ามีการครอบครองอยู่ แต่ในการสำรวจของป่าไม้จังหวัดนั้น ไม่ได้สำรวจพื้นที่ดังกล่าว
5. ร้านค้าหลายร้านบริเวณหาดในยาง และท่าฉัตรไชยไม่ให้ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น และไม่ให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถานภาพของร้าน และประวัติการดำเนินกิจการ เนื่องจากเกรงว่าจะทำให้เสียผลประโยชน์ หรือถูกให้ออกจากพื้นที่ ทำให้ต้องตัดแบบสอบถามบางฉบับออกไป
6. การตรวจรับและจ่ายเงินในแต่ละงวดเป็นไปด้วยความล่าช้า ทำให้ผู้ดำเนินงานไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานให้ตรงตามกำหนดเวลาที่ตั้งไว้ตามข้อกำหนดของการศึกษา (TOR)